

Arkivsaksnr.:
2023/377

Dokumentdato:
31.05.2023

Styre:
Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Styresak:
43/23

Møtedato:
13.06.2023

Ph.d.-utdanningsmelding 2022 - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bakgrunn

Ph.d.-utdanningsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av forskerutdanningen som tilbys ved fakultetet. Meldingen er lagt frem for Programstyret for ph.d.-programmet og vedtatt i møte 24.05.2023. Meldingen ble levert til Forsknings- og innovasjonsavdelingen til utsatt frist 24.05.2023. Meldingen er vedlagt.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet tar Ph.d.-utdanningsmelding 2022 til orientering.

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Ph.d.- utdanningsmelding 2022

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Oppfølging av foregående års ph.d.-utdanningsmelding og eventuelle tiltak som har blitt gjennomført.

Styrke opplæringen i etikk

Fakultetet ønsker å styrke opplæringen i etikk for våre ph.d.-kandidater på to fronter. For det første er det startet en dialog med emneansvarlig på det obligatoriske emnet i vitenskapsteori og etikk. Forskningsetikk skal styrkes i kurset ved at det som allerede ligger inne i kurset skal synliggjøres bedre og det skal legges inn en mer praktisk del.

Det vil også bli gitt et selvstendig tilbud innenfor forskningsetikk (i første omgang frivillig og uten ETCS) som del av karriereprogrammet for ph.d.- og postdoktorer. I første omgang tilbyr vi en 3 timers workshop i mai 2023 hvor kandidatene vil jobbe med forskningsetiske problemstillinger i egne prosjekter. Vi vil vurdere om det i tillegg skal utvikles et e-læringskurs med mer praktisk etikk-opplæringen etter å ha evaluert endringene som kommer i emnet i vitenskapsteori og etikk.

Styrke gjennomføringsgraden

SV-fakultetet er ikke tilfreds med at kun 62% av våre kandidater, tatt opp i perioden 2011-2016, disputerte innen seks år.

Tabellen *Gjennomføring 6 år etter opptak*, viser andelen kandidater som har disputert innen seks år etter opptak. Antallet kandidater viser hvor mange kandidater fra hvert institutt som oppfylte seksårs målet i perioden. Ved institutt for økonomi har samtlige 17 kandidater, som ble tatt opp i perioden 2011 til 2016, disputert innen seks år fra opptak. Instituttet utmerker seg tydelig i denne oversikten. Neste på listen er sammenliknende politikk og geografi, med hhv. 64% og 63% som oppfyller seksårs målet i perioden. Den laveste andelen har politikk og forvaltning og sosiologi, med hhv. 50% og 43%.

Tabell 1, Gjennomføring 6 år etter opptak, instituttfordelt.

Andel og antall som oppfyller 6-års målet for kull 2011 til 2016, rapporteringsår 2017-2022

Institutt	Andel	Antall kandidater
Institutt for politikk og forvaltning	50 %	8
Institutt for geografi	63 %	22
Institutt for informasjon- og medievitenskap	58 %	14
Institutt for sammenliknende politikk	64 %	9
Institutt for sosialantropologi	58 %	15
Institutt for økonomi	100 %	17
Sosiologisk institutt	43 %	6
Snitt for fakultetet	62 %	91

Kilde: Tableau¹ og Felles studentsystem

¹ Tableau er et selvbetjent analyseverktøy som gir mulighet til å lage og presentere rapporter og analyser, med data hentet fra STAR eller direkte fra FS. Verktøyet dekker behov for både standardrapportering og skreddersydde maler.

I ph.d.-utdanningsmeldingen for 2022 ble instituttene bedt om å kommentere egen situasjon og hvordan de jobber med å bedre gjennomføringen. Mange gode tiltak ble løftet frem. I 2023 ønsker vi å arbeide videre med dette blant annet ved å arrangere et seminar for veiledere der fagmiljøene deler sine gode tiltak for bedring av gjennomføringen med hverandre.

Utvikle kombinerte ph.d.- og master emner

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har som mål å tilby et mer fullstendig og variert kurstilbud for hele opplæringsdelen av ph.d.-graden. Internasjonalisering er viktig, og vi vil fortsatt oppfordre våre kandidater til å ta relevante kurs ved andre institusjoner og legge til rette for det. Samtidig ønsker vi, som et forskningsintensivt fakultet, at våre kandidater skal ha gode alternativer internt for alle elementene i opplæringsdelen og at vårt kurstilbud er attraktivt også for ph.d.-kandidater utenfra. Et virkemiddel for å få dette til er å lyse ut midler til fagmiljøene som vil utvikle kombinerte master- og ph.d.-kurs. Slike kurs kan utvikles på to måter. Enten ved at faste eller ad-hoc masterkurs får et ph.d.-tillegg, eller ved at det utvikles nye kombinerte master- og ph.d.-kurs.

Opptak, gjennomføring, disputaser, underkjenninger, mindre omarbeiding og frafall

I 2022 tok fakultetet opp 27 nye ph.d.-kandidater, likt som året før.

Figur 1, Opptak av nye ph.d.-kandidater, 2010 til 2022

Kilde: Felles studentsystem

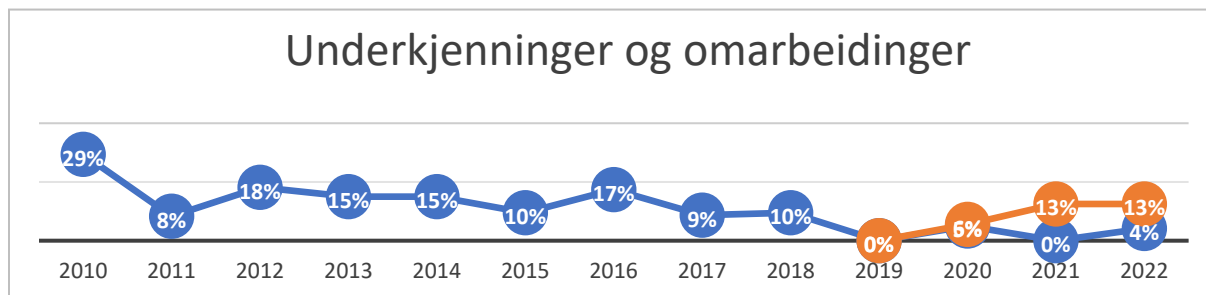
I 2020 var opptaket av eksterne kandidater svært viktig for et godt opptakstall. Andelen kandidater med ekstern arbeidsgiver nådde da en topp på 46 %. I 2022 og 2021 utgjør opptaket av interne kandidater hele hhv. 89 og 93 % av det totale opptaket. En viktig årsak til den store veksten i antall stipendiater er mange stillinger knyttet til ekstern finansierte forskningsprosjekter.

Fakultetet hadde 22 disputaser i 2022. Til sammenligning ble 23 disputaser gjennomført i 2021, og 18 disputaser i 2020.

Fakultetet har fortsatt gode tall knyttet til underkjente avhandlinger. I 2022 ble én avhandling underkjent. Ingen av de innleverte avhandlingene i 2021 ble underkjent. De siste fem årene har det vært

kun 1-2 underkjenninger årlig. Snittet de siste 10 årene er 11 %. Nytt siden 2019 er ordningen med mindre omarbeidinger. Totalt 7 kandidater har fått vedtak om mindre omarbeiding.

Figur 3, Underkjenninger og omarbeidinger, 2010 til 2022.

Kilde: Felles studentsystem

Med få enkeltunntak leverer alle inn avhandlingen på nytt og får godkjent 2. innlevering.

Fakultetet har likevel utfordringer med frafall og høy nettotid for gjennomføring.

Gjennomstrømmingstallet for 2022 er på 3,9 år netto (den totale tiden kandidaten har benyttet i forskerutdanningen fra opptak til innlevering, fratrukket pliktarbeid, permisjoner etc.). I 2022 ble 9 av kandidatene skrevet ut av programmet. 7 av disse var markant på overtid og 2 sluttet under aktiv finansiering.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet

Ved ansettelse og opptak av kandidater arbeider fakultetet for både å styrke eksisterende forskningsfelt og styre ressurser mot nye forskningsområder. Fakultetet mener det er viktig med en viss andel åpne stipendiatstillinger som fremmer faglig nyskaping og fornyelse gjennom fritt genererte forskningsideer.

Ph.d.-kandidatene har et vesentlig bidrag hva angår faglig publisering i godt renommerte tidsskrifter på internasjonalt nivå. Ved ett institutt var kandidatene med- eller eneforfattere på rundt ¼ av publikasjonene i CRISTIN.

Ph.d.-kandidatene jobber med avhandlinger som er nyskapende, og som tangerer den etablerte forskningen til våre vitenskapelige ansatte. Samtidig utfører flere ph.d.-kandidater forskning som også går ut over allerede etablerte tematikker, og med det utvider forskningshorisonten til instituttene

Fakultetenes systematiske kvalitetsarbeid

1. Oppfølgingen av fremdriftsrapporter

De årlige fremdriftsrapportene gjennomgås på både institutt- og fakultetsnivå.

Det er instituttene som har hovedansvaret for gjennomgang og oppfølging av rapportene. Instituttene bruker fremdriftsrapportene til å få oversikt over status for egne kandidater og følger opp

enkeltkandidater og veiledere der det er behov for dette, og de rapporterer at fremdriftsrapportene er et nyttig verktøy.

På fakultetsnivå følges kandidater opp med hensyn til behov for utvidet studierett eller eventuelt utskrivning. Denne oppfølgingen gjøres i samråd med instituttene. I tillegg vil kandidater som ønsker samtale med koordinator bli invitert til et møte. Fakultetet utarbeider også statistikk med grunnlag i rapportene.

2. Midtveisevaluering

Fakultetet har et etablert system for gjennomføringen av midtveisevalueringen, som normalt sett avholdes midt i ph.d.-løpet, og senest ett år før utløpet av avtaleperioden.

Efaringene med midtveisevalueringen som fast prosedyre er gode. Særlig melder de instituttene som benytter ekstern fagperson i komiteén at dette er svært nyttig for både kandidatene og veilederne.

Midtveisevalueringen lykkes i å være både en arena for å avdekke eventuelle problemer med progresjonen og for å sikre kvalitet i ph.d.-prosjektene. Fakultetet har ikke detaljstyrt hvordan midtveisevalueringen skal foregå. Tanken bak dette er at instituttene kan utvikle noe ulike praksiser ut fra hva de erfarer som en nyttig gjennomgang.

3. Gjennomføring av medarbeider- eller oppfølgingsamtaler med ph.d.-kandidatene ut over ordinær veiledning

Årlige medarbeidersamtaler med stipendiatene er en etablert praksis. Det er ikke alle kandidatene som deltar på medarbeidersamtale, men alle skal få tilbudet. Fast praksis med årlige samtaler med ph.d.-kandidater ansatt ved andre institusjoner er nedfelt i vår programbeskrivelse, men fortsatt ikke etablert ved alle instituttene.

4. Opplæringsdelen:

Opplæringsdelen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet har en fleksibel struktur med mye valgfrihet for hver enkelt kandidat. Dette er nødvendig i og med at ph.d. prosjektene er svært spesialiserte, og kandidatene oppfordres til å finne relevante metode- og teori-kurs. Kandidatene kan ta eksterne ph.d.-kurs ved andre norske eller utenlandske institusjoner som tilbyr kurs som instituttet kan godkjenne. Fakultetet opplever dette som en styrke fordi det å ta kurs utenfor UiB også kan brukes til å bygge nettverk, få internasjonale kontakter og nye idéer. Samtidig ønsker vi å ha et godt tilbud av ph.d.-kurs som kan tilbys både egne og eksterne studenter.

Vi har i dag en rekke spesialiserte teori- og metodekurs, ofte tilknyttet eksterntfinansierte prosjekter. De fleste tilbys én gang, mens noen tilbys årlig eller med ujevne mellomrom. Fakultetet har i 2022 utlyst midler til tverrfaglige ph.d.-kurs. I 2023 vil fakultetet i tillegg lyse ut midler til utvikling av kombinerte master- og ph.d.-kurs.

Kun ett emne er obligatorisk for alle (vitenskapsteori og etikk, 10 studiepoeng). Øvrige emner kan velges så lenge de kan inngå og oppfylle kravene til følgende struktur, og samlet sett utgjøre minst 30 studiepoeng.

Opplæringsdelen skal tematiseres allerede på oppstartsmøtet kandidaten har på sitt institutt. Videre drøftes emneporteføljen for den enkelte mellom veileder og kandidat med sikte på en best mulig

opplæring, og valg av kurs avklares på forhånd med faglig ansvarlig for forskerutdanningen ved instituttet kandidaten er tilknyttet.

Evaluering av rammene for opplæringsdelen og emneporteføljen planlegges gjennomført sammen med programevalueringen av ph.d.-programmet. Evalueringen er planlagt våren 2024.

5. Programevaluering

På programstyremøtet 16.11.2021 ble det bestemt at fakultetet vil gjennomføre programevaluering av ph.d.-programmet våren 2023. På grunn av endringene i retningslinjene for evalueringen i januar 2023, der det ble åpnet for en egevaluering i forkant av programevalueringen, har fakultetet valgt å utsette programevalueringen. Fakultetet vil starte egevalueringen høsten 2023, som vil innebære en vurdering av om programmet oppfyller forutsetningene i Studiekvalitet- og Studietilsynsforskriftene. Parallelt vil fakultetet forankre mandatet for den eksterne evalueringen i programstyret. Arbeidet i den eksterne komitéen vil foregå i 2024.

Instituttene

Referanse

2023/377-HAGRN

Dato

24.01.2023

Instituttens ph.d.-utdanningsmelding 2022

Vi viser til vedlagt brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA), sak 22/18529, om ph.d.-utdanningsmeldingen for 2022.

Fakultetet vil selv hente ut kvantitative data og besvare mer overordnede punkter som skal omtales i meldingen. Vi ber om at punktene nedenfor omtales i instituttens meldinger:

Gjennomføring

68% av kandidatene ved fakultetet gjennomførte disputas innen seks år etter opptak i 2022. Tilsvarende tall fra 2021 og 2020 var henholdsvis 60% og 54%. Det såkalte *seksårs målet* er en nasjonal styringsparameter. Seksårs målet tar ikke høyde for kandidater med lange lov hjemlede permisjoner, eller ph.d.-løp med planlagt nettotid utover 3 år. Dette er likevel et mål som er likt for alle og som vi må forholde oss aktivt til.

For flere av fakultetene varierer andelen mye fra år til år på grunn av lavt antall kandidater. Tabellen under er hentet fra Tableau og viser forskjellene mellom fakultetene i rapporteringsårene 2020 og 2021:

Andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år

Inkluderer disputaser til og med 2022 HØST (pr. 16.01.2023 14:46)

Indikator-år	Start-år	Fakultet	DISPUTERT					
			Ja		Nei		Grand Total	
			Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall
2022	2016	Det humanistiske fakultet	50,00%	7,0	50,00%	7,0	100,00%	14,0
		Det juridiske fakultet	50,00%	4,0	50,00%	4,0	100,00%	8,0
		Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	79,52%	66,0	20,48%	17,0	100,00%	83,0
		Det medisinske fakultet	70,37%	76,0	29,63%	32,0	100,00%	108,0
		Det psykologiske fakultet	55,56%	15,0	44,44%	12,0	100,00%	27,0
		Det samfunnsvitenskapelige fakultet	68,18%	15,0	31,82%	7,0	100,00%	22,0
		Fakultet for kunst, musikk og design				100,00%	1,0	100,00%
	Total		69,58%	183,0	30,42%	80,0	100,00%	263,0
2021	2015	Det humanistiske fakultet	40,00%	4,0	60,00%	6,0	100,00%	10,0
		Det juridiske fakultet	80,00%	4,0	20,00%	1,0	100,00%	5,0
		Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	80,25%	65,0	19,75%	16,0	100,00%	81,0
		Det medisinske fakultet	66,30%	61,0	33,70%	31,0	100,00%	92,0
		Det psykologiske fakultet	86,67%	13,0	13,33%	2,0	100,00%	15,0
		Det samfunnsvitenskapelige fakultet	60,71%	17,0	39,29%	11,0	100,00%	28,0
	Total		71,00%	164,0	29,00%	67,0	100,00%	231,0

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

For en mer informativ oversikt fra et instituttperspektiv har fakultetet utarbeidet en oversikt over andelen kandidater som oppfyller seksårsålet fordelt på hvert institutt. For å unngå for lavt tallgrunnlag er oversikten basert på de seks foregående rapporteringsårene (2017-2022).

Andel og antall som oppfyller 6-års målet for kull 2011 til 2016, rapporteringsår 2017-2022

<i>Institutt</i>	<i>Andel</i>	<i>Antall kandidater</i>
Institutt for politikk og forvaltning	50 %	8
Institutt for geografi	63 %	22
Institutt for informasjon- og medievitenskap	58 %	14
Institutt for sammenliknende politikk	64 %	9
Institutt for sosialantropologi	58 %	15
Institutt for økonomi	100 %	17
Sosiologisk institutt	43 %	6
<i>Snitt for fakultetet</i>	<i>62 %</i>	<i>91</i>

Tabellen viser andelen kandidater, fra kullene med oppstart mellom 2011 og 2016, som har disputert innen seks år etter opptak. Antallet kandidater viser dermed hvor mange kandidater fra hvert institutt som oppfylte seksårsålet i perioden. Ved institutt for økonomi har samtlige 17 kandidater, som ble tatt opp i perioden 2011 til 2016, disputert innen seks år fra opptak. Instituttet utmerker seg tydelig i denne oversikten. Neste på listen er sammenliknende politikk og geografi, med hhv. 64% og 63% som oppfyller seksårsålet i perioden. Den laveste andelen har politikk og forvaltning og sosiologi, med hhv. 50% og 43%.

Et beslektet mål til seksårsålet er andelen aktive kandidater med finansiering. En gjennomgang av fremdriftsrapportene viser at 18% av de aktive kandidatene ikke lenger er finansiert i stillingen som stipendiat. Andelen forsinkede kandidater varierer mye på tvers av instituttene, der 33% er uten finansiering ved Sosiologisk institutt, mens samtlige kandidater ved Institutt for økonomi har aktiv finansiering.

- Kommenter situasjonen og beskriv hvordan instituttet jobber for god gjennomføring
- Hvilke tiltak ønsker instituttet å iverksette for å forbedre gjennomføringen? (Hvis resultatet er lavere enn ønskelig)
- Hvor høy prioritet mener instituttet arbeidet med gode tall på seksårsålet, og beslektet: gjennomføring på normert tid, bør ha?

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

- Hvilke strategiske vurderinger gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater?
- Hvordan utfyller kandidatene allerede eksisterende forskningsfelt?
- Beskriv graden av nyskapende forskning kandidatene bidrar med

Systematisk kvalitetsarbeid

- Hvordan følger instituttet opp fremdriftsrapportene?
- Midtveisevaluering – hvordan fungerer denne ved instituttet?
- Hvilke erfaringer har instituttet med gjennomføring av medarbeidersamtaler (egne ansatte) og årlige oppfølgingssamtaler med eksterne ph.d.-kandidater?
- Opplæringsdelen – hvordan fungerer denne ved instituttet?

- Emneevalueringer – har instituttet gjennomført et ph.d.-kurs i 2022? Er det erfaringer med gjennomføringen instituttet vil melde inn?

Veilederopplæring

- Hvilke erfaringer har instituttet med de tre elementene i fakultetets program for veiledningskompetanse (UPED-kurs, e-læringskurs i Mitt UiB, Veiledningsforum)
- Har instituttet egne former for veilederopplæring og hva er erfaringen med disse?
- Har instituttet forslag til justeringer og forbedringer i fakultetets program for veiledningskompetanse?

Meldingene danner et viktig grunnlag for kvalitetssikringen av ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Vi ber om at meldingen er på maks 4 sider. Instituttene står fritt til å benytte anledningen til å kommentere andre forhold ved ph.d.-utdanningen dersom det er ønske om det.

Frist for innlevering settes til tirsdag **19. april 2023**. Meldingen vil bli behandlet i Programstyret for ph.d.-programmet i mai.

Vennlig hilsen

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Ph.d.-utdanningsmelding 2022

Vi viser til brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen (2022/18529MARIEI) og bestillingen fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet (2023/337-HAGRN), med følgende Ph.d.-utdanningsmelding fra Institutt for geografi.

Gjennomføring

Seks nye doktorgrader ble gjennomført i 2022 hvorav 4 i geografi og 2 i systemdynamikk (estimat 7), og det er rimelig grunn til å tro at antallet vil være rundt tilsvarende også for 2023. Instituttet fortsetter sitt systematiske arbeid med oppstart, midtveis og sluttseminarer. Dette inkluderer dessuten oppfølging og sikring av overganger i tilfeller hvor veiledere pensjonerer seg eller av andre årsaker slutter hos oss.

Vi legger merke til i oversendelsesbrevet at Institutt for geografi kommer nokså godt ut i oversikten over andelen Ph.d.-kandidater som har gjennomført i løpet av en 6 års periode, og antar at dette gjennomføringsnivået også kan komme til å holde seg, eller stige noe i tiden framover. Det kan samtidig være viktig å nevne at en betydelig andel av de som er bruker lengre tid faktisk har vært «oppholdt» i relevant praksis i arbeidslivet. For noen har dette gitt viktig faglig innspill til avhandlingen, men også taktiske føringer som det å kvalifisere seg til en videre karriere i eller utenfor academia etter avlagt grad. En burde gjerne også revasket tallene for lovhjemlede permisjoner, i og med at dette tilfeldig kan slå litt ulikt ut i de ulike porteføljene. Våre egne oversikter tyder på at antall som velger aldri å fullføre er få. Det er imidlertid også viktig at har en slik «ventil» av arbeidssosiale årsaker.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

Ph.d.-kandidatene har et vesentlig bidrag hva angår faglig publisering i godt renommerte tidsskrifter på internasjonalt nivå. I 2021 var de med- eller eneforfattere på rundt ¼ av publikasjoner i CRISTIN. Det samme viser foreløpige resultater for 2022. En samlet oversikt over Alumni-kartleggingen av våre kandidater er gjengitt som et vedlegg i denne meldingen, og viser hvordan de får jobb både nasjonalt og internasjonalt. Det er av hensyn til fagmiljøet spesielt viktig at instituttet har et team av Ph.d.-kandidater med arbeidsplass i våre lokaler. Instituttet har i all hovedsak praktisert relativt åpne utlysninger, men noe spisset mot en gitt fagretning f.eks. GIS, Systemdynamikk, Miljøgeografi, Naturgeografi eller Samfunnsgeografi og gjerne med henvisning til strategiske føringer som bærekraft. For universitetsstipender må en ytterligere spissing av utlysninger balansere viktigheten av å sikre god kvalitet og konkurranse blant søkerne med instituttets ulike behov for kandidatenes

pliktarbeid. Blant annet har vi i de senere år hatt færre søkere fra Norge, noe som også skyldes at arbeidsmarkedet er stramt, med mange andre og bedre lønnede jobber for våre kandidater.

Systematisk kvalitetsarbeid

Oppstartsseminarene er viktig informasjons og bli kjent plattform mellom kandidatene, veiledere og administrasjon. Midtveisseminaret er både en viktig arena med tanke på statusoppdatering og progresjon, men også kvalitetssikring. Viktige temaer i den forbindelse er blant annet det å sikre at artikkelpubliseringer også inneholder selvstendige og ikke bare medforfatterbidrag. Videre har det gjerne handlet om antallet og sammensetningen av artikkelbidrag, og den innholdsmessige fordelingen mellom kappe og artikler. Forskrift, men også instruksjonen til evalueringskomiteen er nyttige verktøy i denne sammenheng. Sluttseminarene sammen med en siste gjennomgang av avhandlingen et viktig sjekkpunkt før innlevering, og har gjerne i likhet med midtveisseminaret med eksterne kommentatorer.

Det kan nevnes at instituttet følger opp Ph.d. kandidatene gjennom medarbeidersamtaler. Denne gruppen inviteres inn i vår faglige, instituttfaglige og sosiale aktiviteter. Ph.d. kandidater med undervisningsplikt deltar med forelesninger, men også i form av kursutvikling og ansvar for veiledning og eksamensarbeid. Dette er gjerne på temaområder som er relevant for deres egne studier. Framdriftsrapportene utgjør en viktig påminnelse om eventuell oppfølging som allerede skjer gjennom midt- og sluttseminarer, veilederoppfølging og medarbeidersamtaler. I forhold til opplæringsdelen for Ph.d.-løpet har vi med fagets ulike spesialiseringer ansett det som viktig å lage mest mulig skreddersydde opplegg tilpasset den enkelte.

Kurs og formidlingsaktiviteter kobles dermed til svært ulike temaområder og institusjoner. Praksis med veileder og biveileder er en norm ved instituttet. Det ble i 2022 tatt flere initiativ til Ph.d.-seminarer. Våren 2022 ble det tatt et initiativ til et seminar om karriereutvikling. Det viste seg at et tverrfaglig team av Ph.d.-kandidater ved SV-fakultetet tok kontakt med oss da de planla noe tilsvarende. De fikk bruke våre kontakter, arrangerte det selv, og fikk et vellykket arrangement på tvers av fagene på SV. CET arrangerte sitt årlige fagseminar hvor deres Ph.d.- kandidater var med. Det bør framfor alt nevnes at fagmiljøet ved vårt institutt er involvert i flere program med andre fagmiljøer i inn- og utland, med flere aktiviteter også planlagt for 2023. Dette omfatter forelesningsrekker og metodesamlinger i regi av Bergen Summer School 2022 og 2023 og SDG900, MET900 og Ph.d.-kurset 'The role of Climate Scientists in the Society', som alle er tverrfaglige satsinger ved Universitetet i Bergen. Videre har medarbeidere ved instituttet deltatt med bidrag ved: "Summer school on cryospheric monitoring and water resources in the Chilean Andes" (Dates: 5-

15th December) arranger av Earth Science UiB og CEAZA in Chile. CET deltar i den NFR-finansierte Ph.d.-skole: Empowered

Futures <https://www.nmbu.no/en/faculty/landsam/department/noragric/news/node/45998>

sammen med NMBU (leder), UIO, UIS og UIA som startet i september 2022, og er flerårig. Instituttet forbereder dessuten et doktorgradskurs i politisk økologi i mai/juni 2023, i samarbeid med NORAGRIC ved NMBU, og som baseres på en 3årig programbevilgning fra NFR. Våren 2023 er det ved institutt for geografi i samarbeid med CET planlagt et eget kappeseminar med ekstern foreleser, som vil være viktig for det systematiske kvalitetsarbeidet med kandidatgjennomstrømming.

Vi jobber aktivt med god informasjonsflyt i forhold til Ph.d.-utdanningen og Ph.d.-ansvarlig utgir et nyhetsbrev til stab og Ph.d.-hvert halvår. Nyhetsbrevet for høsten 2022 er vedlagt.

Veilederopplæring

Ph.d.-ansvarlig og ledelse ved instituttet videreformidler informasjon om forskrifter og annet av faglig art til staben hvor også veiledere inngår. Vi er også representert i Veiledningsforum hvor mange nyttige temaer tas opp. Vi er kjent med e-læringskurstilbudet, og regner med at gradvis vil flere i staben finne tid til å ta denne opplæringen. Ikke minst vil dette være aktuelt for de i staben som er nye som veiledere.

Vedlegg: Nyhetsbrev

Vennlig hilsen

Grete Rusten

Ann-Kathrin Thomassen

Peter Andersen

Ansvarlig Ph.d.-utdanningen

Adm.

Instituttleder

NEWSLETTER FROM THE PhD-ADMINISTRATION AT
DEPARTMENT OF GEOGRAPHY AUTUMN 2022

Dear colleagues

We would like to share some information about our PhD-program. This fall we have dived into some statistics and produced an Alumni-map. This includes aggregated information (status August 2022) and shows the locations of their workplaces.

Map of workplace/country for PhD candidates from Department of Geography, UiB, within the disciplines Geography and System Dynamics. Numbers are total numbers per workplace/country, status august 2022. N=60

CRS: World map: WGS84 Azimuthal Equidistance; Norway: ETRS89 UTM33
Sources: Natural Earth, @kartverket.no
Made by: GL Andersen

Map1. PhD career map for persons with a degree from Department of Geography 2002-2022 (status per 30th august 22).

About 2/3 have a career in Norway, whereas Switzerland and Germany with 3 PhDs each comes in second and third place. The rest are spread across all continents except Oceania. Thirty-six are within academia, while the rest are in various other forms of jobs in the public as well as private sector. The data behind this map also shows that about 2/3 of the geographers (34) geographers has an academic career while the rest are within other forms of occupations. For the system-dynamic candidates (26) do we find 50 percent within and outside academia.

Six new PhDs have received their degree this year. Congratulations!!!!

We wish you all a Merry Christmas and a Happy and Peaceful New Year

Grete R. and Anne-Kathrin

Forskerutdanningsmelding 2022

Vi viser til brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen (2022/18529MARIEI) og bestillingen fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet (2023/337-HAGRN), med følgende ph.d.-utdanningsmelding fra Institutt for sosialantropologi

Gjennomføring

- Kommenter situasjonen og beskriv hvordan instituttet jobber for god gjennomføring
- Hvilke tiltak ønsker instituttet å iverksette for å forbedre gjennomføringen? (Hvis resultatet er lavere enn ønskelig)
- Hvor høy prioritet mener instituttet arbeidet med gode tall på seksårs målet, og beslektet: gjennomføring på normert tid, bør ha?

I 2022 var det tre kandidater ved institutt for sosialantropologi som disputerte.

I begynnelsen av 2023 har instituttet 19 aktive ph.d.-kandidater. Tre av disse er på overtid og vi forventer at disse tre leverer avhandling i løpet av 2023. Vi forventer også at ytterligere en av kandidatene vil levere i løpet av året. Vi håper vi kan fortsette den positive trenden med at stadig færre av kandidatene havner på overtid.

Det er også slik at de som har finansiering nå ligger bra an med gjennomføring av sine prosjekt, med tanke på feltarbeid, kurs, og skriving av kapitler/artikler. Samtidig er det noen kandidater som har fått utvidelser da de har måttet utsette feltarbeidet eller endre feltarbeidssted grunnet pandemien. For tiden er instituttet relativt fornøyd med fremdrift til dem som fremdeles har finansiering.

Etter samtale med ph.d.-kandidater som har gått over tid, vurderer vi å igangsette skriveseminarer for disse kandidatene. Dette kan være organisert på fakultetsnivå og være et tilbud til dem som har gått over tid/har lite tid igjen. Det kan bestå av 2-3 dagers intensivt skriveopphold f.eks. på Vatnahalsen for et organisert 'shut-up-and-write' seminar. I følge ph.d.-kandidatene som vi har snakket med vil dette fungere best dersom det er et organisert tilbud. Instituttet har for tiden ikke midler til å prioritere dette, men vil undersøke hvordan det kan finansieres.

Vi jobber for at seksårs målet holdes. I antropologi er det en del usikkerhetsmomenter knyttet til utføring av feltarbeidet som det er vanskelig å kontrollere. Langt og godt feltarbeid må prioriteres for at avhandlingen skal holde høy standard.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

- Hvilke strategiske vurderinger gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater?
- Hvordan utfyller kandidatene allerede eksisterende forskningsfelt?

- Beskriv graden av nyskapende forskning kandidatene bidrar med

Ansettelse og opptak av kandidatene for åpne utlysninger (universitetsstipend) er basert på vurdering av om prosjektet er originalt, gjennomtenkt og gjennomførbart. Vi søker å ta opp den beste kandidaten og bruker ikke tematiske eller regionale prioriteringer i vurdering av kandidater for åpne utlysninger.

Ph.d.-kandidater utfyller allerede eksisterende forskningsfelt ved at de er involvert i forskergrupper og i noen tilfeller i prosjekter.

I 2021 har NFR prosjektet 'Technoscientific Immortality' rekruttert én ph.d.-kandidat, og samme år ble én kandidat ansatt på et IMER stipend. I 2022 fikk vi også flere nye prosjekter, og dermed rekruttering av flere ph.d.-kandidater som utvider forskningshorisonten til instituttet. Under 'Seatimes'-prosjektet er to kandidater rekruttert for studier av menneskers interaksjon med havets dyreliv. I 'Habitable air'-prosjektet er også én ph.d.-kandidat ansatt som skal studere luftkvalitet og helse. En kandidat er ansatt i 2022 på et åpent universitetsstipend. Vi har også fått en ny kandidat i 2022 som er del av NFR prosjektet EUQALPART og som skriver om arbeid og kvinner med migrasjonsbakgrunn. Hen har sin ansettelse ved HVL.

Alle disse ph.d.-kandidatene jobber med avhandlinger som er nyskapende, og som tangerer den etablerte forskningen til våre vitenskapelige ansatte. Samtidig utfører flere ph.d.-kandidater forskning som også går ut over allerede etablerte tematikker ved instituttet. Det er verd å nevne at pågående ph.d.-prosjekter adresserer store og viktige samfunnsproblemer som migrasjon, hav, klima, jord, kunstig intelligens, urbanisering, m.m.

Systematisk kvalitetsarbeid

- Hvordan følger instituttet opp framdriftsrapportene?
- Midtveisevaluering – hvordan fungerer denne ved instituttet?
- Hvilke erfaringer har instituttet med gjennomføring av medarbeidersamtaler (egne ansatte) og årlige oppfølgingsamtaler med eksterne ph.d.-kandidater?
- Opplæringsdelen – hvordan fungerer denne ved instituttet?

Framdriftsrapporteringen er et veldig nyttig verktøy for veileder og kandidat for å bevisstgjøres samarbeid og progresjon, og for instituttleder med tanke på å få en oversikt over eventuelle utfordringer. Instituttet følger opp med tiltak der hvor rapportene peker på problemer.

Instituttets behov for å holde seg faglig og administrativt oppdatert angående kandidatens progresjon dekkes ytterligere ved at vi har godt etablerte rutiner for planer og registrering av oppstartsamtaler og midtveisevalueringer.

Oppstartsmøtene som gjennomføres cirka 3-8 uker etter kandidaten har startet er en viktig informasjons- og planleggingsplattform mellom kandidat, veiledere, undervisningsansvarlig og administrasjonen.

Midtveiseevalueringen skal finne sted på det tidspunktet kandidatene faktisk er midt i løpet. Dette faller da som regel overens med at de er vendt tilbake fra feltarbeid, har gjennomført en del kurs, en del pliktarbeid og er begynt å skrive. Vi har da et komite-møte med kandidat, veiledere og p.hd.-ansvarlig ved instituttet. På møtet diskuteres kandidatens tekstlige produksjon så langt, samt videre idéer til nye kapitler og artikler. Hovedhensikten er å få fatt i eventuelle utfordringer kandidaten har møtt på – relasjoner og samarbeidsformer i veiledning, resultater av feltarbeid, teoretiske eller metodiske eller etiske utfordringer etc. - og diskutere forslag til løsninger. Det lages et kort referat fra møtet, som utgjør et viktig arbeidsdokument i videre oppfølging.

De fleste av våre kandidater har nettopp kommet tilbake fra feltarbeidet når midtveiseevalueringen finner sted. Derfor innførte instituttet i 2022 at kandidatene skal bli tilbudt et sluttseminar (semester 5 på 3 årig, semester 6/7 ved 4 årig ph.d.) med ekstern leser. Vi har utført dette med to kandidater så langt med god erfaring. Veileder, i samtale med kandidaten, inviterte inn en ekstern leser som er ekspert på tema/region/teoretiske perspektiv som er fokus i avhandlingen. Ekstern invitert leser kom med viktig og gode perspektiver, forslag til litteratur, og strukturelle forslag. Vi anser dette som et godt tidspunkt for kandidatene å få kommentarer fra noen som er ekstern, men samtidig ekspert. Vi vil fortsette med denne praksisen og utvikle den videre basert på mer erfaring.

Emneevalueringer: Instituttet gjennomførte ett ph.d.-kurs i 2022, *SANT906: New technologies and the future of the human*. Vi viser til evaluering sendt inn av emne-ansvarlig og har ingen ytterligere kommentarer.

Medarbeidersamtaler: Instituttleder sender ut invitasjon til medarbeidersamtaler til alle ph.d - kandidater en gang i året. Alle ph.d-kandidatene skriver seg opp på dette, med mindre de er på feltarbeid. Dersom kandidaten er på feltarbeid tilbys en samtale når kandidaten er tilbake på instituttet. På medarbeidersamtalen diskuteres relasjon til veileder, skriveprosessen, fremdrift, ønsket pliktarbeid, tanker om karriere i fremtiden, trivsel på instituttet, og eventuelle tanker om ønsket opplæring. Samtalene fungerer veldig bra for å finne ut av den enkeltes behov og eventuelle utfordringer.

Opplæringsdelen: Utover i studieløpet legges det vekt på hvordan emneporteføljen til den enkelte kandidat skal sikre kvalitet i ph.d.-utdanningen og dette følges opp av veiledere og ph.d.-ansvarlig. Så langt virker det som om kandidatene har nok av muligheter for å ta kurs både nasjonalt og internasjonalt. Det regnes som svært positivt for kandidatene og instituttet at opplæringsdelen kan utformes av den individuelle kandidat. Ellers er det en stor fordel at kandidatene kan velge ph.d.-kurs utenfor UiB som er rettet mot deres egen tematikk, metode eller teoretisk tilnærming. Slik skaper de seg også et internasjonalt fagrelevant fellesskap som kan ha stor betydning senere i karrieren.

Instituttet tilbyr ikke faste ph.d.-emner, men vi har de siste årene arrangert regelmessige nasjonale ph.d.-kurs i antropologisk teori. Vi har også mottatt støtte fra NFR til ett slikt kurs i 2023 og 2024. I 2022 arrangerte vi kurset *New technologies and the future of the human*. Det ble arrangert i samarbeid med det norske universitetssenteret i Paris, over fire dager, 28.-31. mars. Det ble delt ut henholdsvis fem poeng og ti poeng i forhold til hvor mye innsats kandidatene la ned. Vi hadde 14

påmeldte til kurset, men tre av dem meldte avbud, på grunn av korona restriksjoner. Kursene evalueres ved at studentene gir tilbakemeldinger til den ansvarlige på kursets siste dag. Kursdeltagernes evaluering av kurset var overveiende positiv - det faglige programmet var helhetlig og rikholdig, og det ble særlig påpekt at det å kunne møte andre studenter etter korona var viktig.

Veilederopplæring

- Hvilke erfaringer har instituttet med de tre elementene i fakultetets program for veiledningskompetanse (UPED-kurs, e-læringskurs i Mitt UiB, Veiledningsforum)
- Har instituttet egne former for veilederopplæring og hva er erfaringen med disse?
- Har instituttet forslag til justeringer og forbedringer i fakultetets program for veiledningskompetanse?

Instituttet har ikke samlet inn data om veilederes erfaring med fakultetets program for veiledningskompetanse. Instituttet har arrangert et veiledningsforum for fakultetet (om etikk, ved Roger Strand fra SVT). Dette ble godt mottatt – men invitasjonen til det forumet kom sent og bidrog muligens til at oppmøtet ble noe mindre enn ønskelig. Instituttet har ingen formelle former for veilederopplæring. Det er en praksis at når noen veileder for første gang har de med seg en mer erfaren veileder som biveileder og får slik en mer uformell opplæring.

Det er svært ulike utfordringer i å veilede ph.d-kandidater på de ulike institutt – noe som muligens begrenser nytten av veiledningskompetanse på fakultetsnivå. For eksempel, fremdeles skriver mange av våre kandidater monografi – dette er svært ulikt fra artikkelbaserte avhandlinger.

Forslag til fakultetets program for veiledningskompetanse går mer i retning av et ønske om at fakultetet kan gjøre noe for kandidatene som har gått over normert tid – eventuelt er i ferd med å gå over tiden. Et skriveseminar hvert semester eller en gang i året (som beskrevet ovenfor) kunne her kanskje vært nyttig.

Bergen, 5.3.2023

Synnøve Bendixsen

Instituttleder

Knut Rio

Ph.D. ansvarlig

Hanne Widnes Gravermoen

Referanse

2023/377-KNR

Dato

27.03.2023

Forskerutdanningsmelding Infomedia 2022

Vi viser til brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen (2022/18529MARIEI) og bestillingen fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet (2023/337-HAGRN), med følgende Ph.d.-utdanningsmelding fra Institutt for informasjons- og medievitenskap.

Gjennomføring, jfr 6-års målet og finansiering

- *Kommenter situasjonen og beskriv hvordan instituttet jobber for god gjennomføring*

Instituttet anser gjennomføringsgraden som relativt tilfredsstillende. Pr 01.01.23 hadde instituttet 42 stipendiater, og andelen som oppfyller 6-års målet for kull 2011 til 2016 var 58%. Flere fra 2017- og 2018-kullene ligger an til å levere det neste året, så vi antar at andelen består eller øker.

Instituttet følger opp kandidatenes gjennomføring gjennom Fremdriftsrapportering og/eller melding fra veileder. Dersom det kommer frem at en kandidat er forsinket, eller står i fare for å bli forsinket, følges de også opp med jevnlig oppfølgingsmøter hos instituttledelsen.

- *Hvilke tiltak ønsker instituttet å iverksette for å forbedre gjennomføringen? (Hvis resultatet er lavere enn ønskelig)*

Instituttet ønsker å opprettholde dagens løsning.

- *Hvor høy prioritet mener instituttet arbeidet med gode tall på seksårs målet, og beslektet: gjennomføring på normert tid, bør ha?*

Instituttet har hovedfokus på at kandidatene fullfører på normert tid, og det er med det utgangspunktet de også følges opp.

- *Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet*

Alle stipendiater, inkludert stipendiater fra avtalepartnere som Høgskulen i Volda og Høgskolen Kristiania, skal i utgangspunktet tilknyttes forskningsgrupper på instituttet, og stipendiater tilknyttet MediaFutures arbeider også tett med næringslivet og innovasjon. Stipendiatene er viktige langsiktige ressurser for instituttet og følges tett opp ved midtveisevaluering og fremdriftsrapport.

- *Hvilke strategiske vurderinger gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater?*

Ved ansettelse og opptak av kandidater arbeider instituttet for både å styrke eksisterende forskningsfelt og styre ressurser mot oppadkommende forskningsområder. Univ.stipendiater blir kanalisert til forskningsgruppene som får mulighet til å definere tema for utlysninger. Det betyr at vi er relativt åpne til faglig bakgrunn for kandidatene.

- *Hvordan utfyller kandidatene allerede eksisterende forskningsfelt?*

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Institutt for informasjons- og
medievitenskap
Telefon 55589100
post@infomedia.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
Fosswinkelsgate 6
Bergen

Saksbehandler
Knut Risnes

Kandidatene utfyller eksisterende forskning ved at deres PhD-arbeid inngår som delprosjekt i større prosjekt. Kandidatene bidrar også i fellespublikasjoner og som veileder for masterstudenter.

- *Beskriv graden av nyskapende forskning kandidatene bidrar med*

Det er en forestilling om at helt åpne utlysninger gir større rom for nyskapende forskning enn mer lukkede, tematisk avgrensede. Vårt svar er relativt åpne utlysninger innenfor forskningsgruppens områder. Som hovedregel lyser en PhD ut innenfor en forskningsgruppes fagområde, men av og til også innenfor område til flere grupper. Det er en avveining mellom helt frie prosjekter og faglig-social integrasjon i forskergruppens faglige fellesskap.

Systematisk kvalitetsarbeid

- *Hvordan følger instituttet opp fremdriftsrapportene?*

Fremdriftsrapportene gjennomgås av instituttledelse, forskningsledere på instituttet og forskningskoordinator når de er tilgjengelig. Kandidater som av ulik grunn trenger oppfølging, følges opp av forskningsledere og/eller forskningskoordinator – avhengig av hva som ansees som mest hensiktsmessig.

- *Midtveisevaluering – hvordan fungerer denne ved instituttet?*

Midtveisevalueringen gjennomføres rutinemessig i form av en presentasjon fra kandidaten foran en komité (som oftest bestående av veiledere og ytterligere en fagperson), og evalueringen oppsummeres med et notat. I forkant av midtveisevalueringen levere kandidaten en skriftlig rapport. Rapporten redegjør for status i arbeidet med avhandlingen og status for opplæringsdelen.

- *Hvilke erfaringer har instituttet med gjennomføring av medarbeidersamtaler (egne ansatte) og årlige oppfølgingssamtaler med eksterne ph.d.-kandidater?*

I mars 2023 inviteres alle instituttets kandidater til til «PhD assembly», med faglig-socialt opplegg. I etterkant inviteres alle til medarbeidersamtale.

I 2022 hadde ca 1/3 av alle instituttets kandidater medarbeidersamtale.

- *Opplæringsdelen – hvordan fungerer denne ved instituttet?*

Emneporteføljen til den enkelte kandidat settes i stor grad i dialog med de aktuelle veilederne.

- *Emneevalueringer – har instituttet gjennomført et ph.d.-kurs i 2022? Er det erfaringer med gjennomføringen instituttet vil melde inn?*

1. [INFO900](#): Introduction to Learning Analytics. 29.08.2022- 05.12.2022
2. [MEV905](#): Towards a counter-hegemonic bottom-up creation of concepts. 01.12.2022 - 02.12.2022
3. [MEV1904](#): Understanding media experience. 07.06.2022 - 10.06.2022
4. [INFO901](#): Introduction to AI Ethics. Uke 10 og 11.

En utfordring ved gjennomføring av kurs på er at det gjerne er sterkt varierende kompetansenivå. Instituttet ønsker derfor å melde inn at det trengs anbefalinger på hvordan man setter opptakskrav til slike kurs. Videre er det et behov for forutsigbar finansiering og tilgang på administrative ressurser - fravær av dette påvirker muligheten til å holde kurs, og å forutsi hvem som kommer til å ta kursene.

Veilederopplæring

- *Hvilke erfaringer har instituttet med de tre elementene i fakultetets program for veiledningskompetanse (UPED-kurs, e-læringskurs i Mitt UiB, Veiledningsforum)*

Instituttet deltar i veiledningsforum, hvor vi også har bidratt med tema. Vi har ikke noen ikke god oversikt over hvem som har tatt uped/elæringskurs.

- *Har instituttet egne former for veilederopplæring og hva er erfaringen med disse?*

Nei

- *Har instituttet forslag til justeringer og forbedringer i fakultetets program for veiledningskompetanse?*

Nei

Vennlig hilsen

Marija Slavkovik
Instituttleder

Knut Risnes
rådgiver

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2023/377-ANNPO

Dato

19.04.2023

Ph.d.-utdanningsmelding 2022, Sosiologisk institutt

Status PhD kandidater ved instituttet

Det er pr. 10. april 2023 ti ph.d kandidater på doktorgradsprogrammet ved instituttet. Åtte av disse har finansiering ved UiB, mens to er på overtid men fremdeles i programmet. To av de ti er tiltrådt på nyåret 2023. Instituttet hadde ingen disputaser i 2022. Stipendiatgruppen er samlet sett nå i kraftig vekst etter en periode med en mindre gruppe. Instituttet arbeider for å få flere stipendiatler gjennom aktiv søknadsvirksomhet til ERC, Horizon Europe og NFR.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet

Ph.d. stillingene ved instituttet utlyses som hovedregel helt åpent med sikte på å tiltrekke oss de beste kandidatene. I utlysningstekstene for stipendiatstillingene som er finansiert av UIB er det lagt vekt på at søkerne må orientere seg mot forskningsprofilen ved instituttet. De som har blitt ansatt, har alle hatt nyskapende forskningsprosjekt som har bidratt inn mot ett eller flere av instituttets profilområder.

Gjennomføring

For kullene 2011 til 2016 var det kun 43 prosent av kandidatene ved Sosiologisk institutt som disputerte innen 6 år. Dette tallet er ikke overraskende, men selvsagt svært beklagelig. Flere av stipendiatene i de aktuelle kullene møtte krevende livsomstendigheter og valgte å tre ut av stillingene. Stipendiatene ved instituttet ble også generelt hardt rammet av Covid-19-restriksjoner, gjennom forsinkelser i feltarbeid. De siste årene har i tillegg flere av dem opplevd utfordrende arbeidsforhold som følge av den pågående oppussingen av fasaden i Rosenbergsgate 39. I det følgende beskrives en rekke tiltak som har blitt gjort, og vil bli gjort fremover for å bedre gjennomføringen for våre ph.d.-kandidater.

Systematisk kvalitetsarbeid

Oppfølging av framdriftsrapportene

Framdriftsrapportene leses av instituttleder, som bruker dem til å lage en statusoversikt over stipendiatgruppen. Deretter tas det eventuelt kontakt med stipendiat eller veiledere om det er angitt spesielle behov for oppfølging.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Sosiologisk institutt
Telefon 55582175
post@sos.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
HF-bygget, Sydnеспlassen
7
Bergen

Saksbehandler
Anna Kristina Polster
+47 21 20 32

Midtveiseevalueringen

Midtveiseevalueringen avtales med den enkelte stipendiat, men følger malen fra fakultetet. Kandidaten fremlegger en rapport og denne er utgangspunkt for et møte. Deltakere på møtet er instituttleder (eller leders stedfortreder) og veileder(e). I tillegg deltar andre eksterne fagpersoner basert på en konkret vurdering av kandidatens ønsker og behov. Deltakerne leser foreliggende tekst i forkant. På møtet presenterer kandidaten sitt arbeid som utgangspunkt for diskusjon. Etter møtet lages en oppsummering som senere blir fulgt opp.

Det var kun en kandidat som skulle ha midtveiseevaluering i 2022. Denne ble utsatt til mars 2023 pga. uforutsette hendelser/sykdom. Behovet for sluttseminar vurderes i samråd mellom kandidat, veileder(e) og instituttleder.

Medarbeidersamtaler

Instituttleder gjennomfører årlige medarbeidersamtaler med samtlige stipendiater. Ph.d.-kandidater og kandidater med utløpt finansiering følges opp av veileder gjennom jevnlig oppfølgingssamtaler.

Opplæringsdelen

Opplæringsdelen (emneporteføljen) for den enkelte drøftes mellom veileder og kandidat med sikte på en best mulig opplæring. Med unntak av kursdelen i vitenskapsteori tar PhD-kandidatene i hovedsak kurs som tilbys utenfor UiB. Phd-kandidatene bidrar alle med pliktarbeid i undervisning. Erfaringen de derigjennom tilegner seg er en viktig del av deres opplæring. Med utgangspunkt i oppstarts- og medarbeidersamtaler avvikles pliktarbeidet i samråd mellom kandidat, instituttleder og undervisningsleder for å sikre at undervisningserfaringen kandidatene får blir god, relevant og variert.

Emneevaluering av MET900

Sosiologisk institutt hadde i 2021 og 2022 ansvar for gjennomføring av det fakultets-initierte tverrfaglige kurset i kvalitativ metode *MET900 Qualitative digital methods for social scientists*. Kurset fikk svært gode evalueringer, men etter lav påmelding i 2022 besluttet fakultetet å gi sette kurset på pause i 2023. Instituttet har hatt positive erfaringer med kurset og er villig til å bidra med emne-ansvar også i fremtiden.

Veilederopplæring

De nyansatte i førstestillinger ved Sosiologisk institutt har de siste årene tatt UPED-kurs i PhD-veiledning som del av, og i tillegg til, UiBs grunnopplæring i universitetspedagogikk. Samtlige som veileder på PhD-nivå skal ta e-læringskurs i Mitt UiB. Instituttet bidro i 2022 med program til ett av fakultetets Veiledningsforum og oppfordrer våre veiledere til å delta. Instituttet har jevnlig «Veileder-forum» hvor også spørsmål knyttet til PhD-veiledning er gjenstand for kollegial diskusjon og læring. Veiledning er et hyppig tema på møter i Gruppe A.

Generelt om oppfølging av kandidater

Oppfølging av kandidatene ved instituttet omfatter den innsatsen som den enkelte veileder gjør, diskusjoner blant veilederne (veiledningsforum, Gruppe A), stabsmøter om undervisning, ordningen med midtveiseevaluering, og de årlige medarbeidersamtalene med leder. Kvinnelige stipendiater ved instituttet får tilbud om mentor som et likestillingstiltak.

I tillegg er ph.d.-seminaret en viktig arena for oppfølging. Instituttets månedlige ph.d.-seminar har lange tradisjoner og er et viktig forum for Ph.d.-kandidatene faglig og også sosialt. Ph.d.-

seminaret ledes fra og med februar 2023 av instituttleder selv. I februar 2022 finansierte instituttet et seminar med to overnattinger for stipendiatgruppen på Voss. Programmet kombinerte faglige presentasjoner, «skrivestue»-økter og miljøskapende samvær. Instituttet bidro med faglig ledelse.

Forskningsfellesskapet

Alle stipendiatene deltar i en eller flere av profilgruppene ved instituttet: Velferd, ulikhet og livsløp (VUL), Arbeid, kunnskap og utdanning (AKU), og Migrasjon, integrasjon og mobilitet (MIM). Et sentralt mål for aktiviteten i alle gruppene er å fungere som faglige fora for stipendiater og andre ansatte. I alle gruppene er det mulig for stipendiater å legge fram og diskutere avhandlingsarbeidet. Aktiviteten var variabel gjennom koronapandemien, og mye ønsket aktivitet måtte utsettes. I løpet av 2022 var aktiviteten i profilgruppene tilbake til normalt nivå.

Instituttet arbeider kontinuerlig med å støtte stipendiatenes utvikling og integrasjon i fagmiljøet. Instituttet har i studieåret 2022-23 hatt et mål om at alle vitenskapelig ansatte (i stillinger med forskningsandel) skal presentere/sette dagsorden på et Tirsdagsseminar, hvor normen er forhånds-sirkulert tekst og oppnevnte kommentatorer. Tirsdagsseminarene gir stipendiater anledning til å få innspill på avhandlingsarbeidet fra flere enn veileder og gir slik sett en form for av-privatisering av veiledningen. På disse seminarene har stipendiater vært blant de hyppigste bidragsyttere, og dette er en arena som ser ut til å fungere godt som et kollegialt fora for understøttelse av stipendiatenes forskningsprosjekter. Instituttet har i tillegg nær ukentlige «Fredagslunsjer» for hele staben med ca. 30 minutt faglig innhold. Etter Covid-19 restriksjonene lettet har den faglige og sosiale interaksjonen ved instituttet generelt blitt mer intensiv, og dette har blitt godt tatt imot blant stipendiatene.

Instituttet har de siste årene også søkt å få til mer fellesskap og kollega-læring knyttet til de praktiske/pragmatiske sider ved publiseringsprosesser, som ikke minst stipendiater ofte finner utfordrende og belastende. Dette kan dreie seg om hvordan det oppleves å få avslag, hvordan svarbrev til redaksjoner bør utformes, hvordan en selv kan skrive gode fagfelleuttalelser, velge egnete tidsskrift osv.

Høsten 2023 planlegges et dagsseminar om publisering med tittel «Hvordan lykkes i artikkelformatet?». Seminaret vil ledes av Sveinung Sandberg (PhD fra Sosiologisk institutt, nå professor ved UiO) som er en av landets mest-publiserende sosiologer. Det planlegges for at hele Gruppe B skal delta, samt de som ønsker fra Gruppe A. Instituttet er generelt nå i en svært positiv utvikling med hensyn til publisering, og ønsker med dette dagsseminaret å bidra til at stipendiatene blir med på denne utviklingen i årene fremover. Instituttet opplevde en nær dobling i publiseringspoeng fra 2021 til 2022 (fra 22 til 43,2 poeng).

Samlet sett har instituttet de siste ti årene hatt store utfordringer små kull-størrelser og lav gjennomføring blant ph.d.-kandidatene. Kullene som har startet opp de siste årene er større og ser så langt ut til å ha en positiv utvikling. Arbeidet med å støtte stipendiatene i deres gjennomføring har svært høy prioritet for instituttledelsen.

Vennlig hilsen

Kristoffer Chelsom Vogt
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2023/377-ANNPO

Dato

19.04.2023

Ph.d.-utdanningsmelding 2022, Institutt for sammenliknende politikk

Vi viser til brev fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet mottatt 31.01.2023 om ph.d.-utdanningsmeldingen for 2022. Nedenfor følger Institutt for sammenliknende politikk's ph.d.-utdanningsmelding for 2022.

Gjennomføring

Instituttet gjennomførte fire ph.d.-disputaser i 2022. 64% av kandidatene gjennomfører innen 6 år i perioden 2017-2022. Fire av fem som ikke greide seksårs målet har ikke levert pr dags dato. To av de resterende fire er skrevet ut av ph.d.-programmet i 2023, en tredje ble skrevet ut i 2017 og den fjerde søker å levere i 2023. Det bør legges til at rapportering til seksårs målet ikke tar hensyn til permisjoner og at en av de fem hadde mer enn et år igjen på kontrakten da vedkommende i mars 2023 ble skrevet ut av programmet.

Selv om forsinkelser forekommer, opplever ikke instituttet store utfordringer på gjennomføringssiden og det er instituttets inntrykk at de tiltak som ligger i programmet med tanke på oppfølging og milepæler fungerer relativt godt fordi de gjør det mulig å fange opp fare for forsinkelser tidlig og dermed i tide til å sette i gang mulige tiltak. Fremdriftsrapportene i 2022 ga ingen signaler om at nåværende kandidater på dette tidspunkt har møtt store utfordringer på gjennomføringssiden. Det merkes positivt at koronapandemien virker å være et tilbakelagt kapittel.

Instituttet bruker ikke seksårs målet som målsetning, men sikter på å få kandidatene gjennom på normert tid. Særlig tre tiltak, utover de obligatoriske tiltakene som midtveisevaluering er viktige for gjennomføring. 1) Solstrand-seminar for stipendiater to ganger i året. Dette har vært pågående i 15 år og har vært og er en stor suksess som vi ser andre institutt kopierer; 2) Sluttseminar for kandidatene er svært viktig med tanke på å være en sikkerhetsinstans for at kandidatene leverer avhandlinger som blir godkjent; og 3) Aktiv deltakelse i forskergruppene er viktig for faglig oppfølging, oppdatering og dialog.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

Mange av ph.d.-prosjektene er tematisk relatert til UiBs forskningssatsninger, særlig globale samfunnsutfordringer som ulikhet og migrasjon, men også i noen grad klima og energiomstilling. Instituttet har forholdsvis få åpne stipendiatstillinger, de fleste er tilknyttet prosjekter som har fått eksternfinansiering og er dermed nært knyttet til forskningsfelt og

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Institutt for sammenliknende politikk
Telefon 55582175
post@isp.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
HF-bygget, Sydnеспlassen
7
Bergen

Saksbehandler
Anna Kristina Polster
+47 21 20 32

satsinger ved instituttet. Imidlertid betyr dette at utlysninger er tematisk innsnevret, noe som kan bety færre muligheter for faglig nyskaping og fornyelse gjennom fritt genererte forskningsideer. Instituttet ønsker at egne stipendiatstillinger i hovedsak skal være åpne for å styrke graden av nyskappende forskning. Åpne utlysninger er også det viktigste tiltaket for å fremme kvalitet.

Eksterne ph.d.-studenter tilknyttet instituttet er i hovedsak ikke en del av forskningssatsinger ved instituttet, men kan være tilknyttet prosjekt som involverer samarbeid mellom forskningsmiljøer på instituttet og den institusjonen som finansierer de eksterne.

Ved opptak, enten det gjelder interne stipendiater eller eksterne ph.d.-studenter, vektlegges gode faglige kvalifikasjoner, inkludert metodekompetanse. Dette vurderes som avgjørende for at programmet skal holde faglig nivå og kvalitet. Utover å sikre best mulig kvalitet i rekrutteringen foretas ikke andre strategiske vurderinger ved ansettelse. Ved instituttet følges kvalifikasjonsprinsippet ved ansettelse av stipendiater.

Systematisk kvalitetsarbeid

Midtveisevaluering planlegges og settes opp av forskerutdanningskoordinatorene, rundt halvveis, eller litt etter halvveis, i løpet. I tillegg til kandidaten, deltar hovedveileder og biveileder, forskerutdanningskoordinatoren og instituttleder/stedfortreder. Ansettelse av en forskningskoordinator i 2022 har hjulpet på rutiniseringen og koordineringen av dette arbeidet. Kandidaten lager før midtveisseminaret et notat som oppsummerer status, gjenstående arbeid og utfordringer som måtte være. I tillegg til en diskusjon av det faglige arbeidet, gjennomgås status for opplæringsdelen og eventuelt pliktarbeid. Tentativ dato for sluttseminar og innlevering diskuteres også. Midtveisseminaret tar rundt en time. Det lages en oppsummering etter møtet. I tillegg gir også de halvårlige Solstrand-seminarene god oversikt over fremdriften i prosjektene. Instituttet ønsker å legge til at det anser Solstrandseminaret og sluttseminaret som klart viktigere enn midtveisseminaret med tanke på systematisk kvalitetsarbeid. Midtveisseminaret er likevel viktig for tidlig å fange opp om det er utfordringer i framdriften i ph.d.-arbeidet.

De årlige framdriftsrapportene gjennomgås av forskerutdanningskoordinatorene og instituttleder. Eventuelle tiltak diskuteres, midtveisevalueringer planlegges og møter avholdes om det rapporteres som ønskelig. Det ble ikke avholdt særskilte møter med noen kandidater som følge av framdriftsrapportene i 2022.

Instituttet legger også ressurser inn i et sluttseminar for kandidatene som gir kandidatene en gjennomlesning og grundige kommentarer fra flere i staben på et fullstendig utkast av avhandlingen.

Medarbeidersamtalene med interne kandidater fungerer godt og var et viktig tiltak i 2022. Det ble avholdt medarbeidersamtaler for 90% av ph.d.-kandidatene i 2022, i praksis alle som var tilgjengelige gjennom høsten 2022. Instituttet følger opp eksterne kandidater gjennom midtveisseminarer, Solstrand-seminaret og sluttseminaret.

Opplæringsdelen til ph.d.-kandidatene er i stor grad lagt opp av kandidatene selv i samråd med veileder(e) og faglig ph.d.-koordinator. Instituttet opplever dette som en styrke fordi ph.d.-utdanningen og de ulike ph.d.-prosjektene kan være svært spesialiserte. Opplæringsbehovet hos kandidatene kan derfor variere stort. En annen fordel med å ta deler av opplæringsdelen utenfor instituttet og UiB er at ph.d.-kurs da kan brukes til å danne

nettverk, få internasjonale kontakter og nye idéer. Instituttet oppfordrer kandidater til å ta så mye som mulig av kursdelen utenfor Bergen for tidlig å møte internasjonale kollegaer, danne nettverk og bli utfordret av de beste internasjonalt. Spesialiseringen skaper riktignok også utfordringer med tanke på å finne relevante teorikurs for den enkelte.

Stipendiatene har en felles komponent i emnet i vitenskapsteori og felles rammer for hvilken type emner og i hvor stort omfang kandidatene bør ta. Disse rammene sikrer likhet i utdanningen på tvers av kandidater.

Instituttet ser likevel at for en gruppe ph.d.-kandidater, de som er forhindret fra særlig reisevirksomhet (for eksempel småbarnsforeldre), så kan det være et behov for å kunne ta opplæringsdelen fysisk ved UiB eller digitalt. I så måte ønsker instituttet at for eksempel vitenskapsteori-kurset, siden dette er tilnærmet obligatorisk å ta for alle, bør kunne tas ved fysisk ved UiB.

Instituttet organiserte to ph.d.-emner i 2022, begge i metode. *SAMPOL903 Advanced Quantitative Text Analysis* organisert av Nicole Baerg og *SAMPOL904 Panel and pooled data analysis* organisert av Vera Troeger. Begge var godt besøkt og er del av instituttets satsing på ph.d.-emner i kvantitativ metode finansiert av NFR sin SAMEVAL tildeling til MOR-forskningsgruppen.

Instituttet har rutiner for at ph.d.-emner arrangert av ansatte ved instituttet settes opp på instituttets evalueringsplan. Imidlertid tilligger ansvar for dette i henhold til kvalitetssikringssystemet programstyret for ph.d.-utdanningen.

Veilederopplæring

Instituttet har relativt god erfaring med veilederforum som kan være nyttig for veilederne. UPED-emner i veilederopplæring får en blandet mottakelse av de som har tatt dem, men i sum oppfattes de som mer positive enn negative. Når det gjelder e-læringskurset så er nok dette mindre kjent. Samtidig dekker dette kurset kunnskap som den ansatte kan finne på nett og er dermed mer enn test enn en opplæring.

Instituttet driver ikke en egen form for veilederopplæring og anser UPED-emner og fakultetets veilederforum som dekkende.

Instituttet ser nytten av e-læringskurset som en test på om veiledere har kunnskaper om regler, prosedyrer, plikter og rettigheter knyttet til veiledning og ph.d.-programmet, men mener at fakultetet trolig ikke har hjemmel til å gjøre e-læringskurset til obligatorisk med tanke på å bli oppnevnt som veileder. Veilederforum fungerer bra og har et bra omfang og god kvalitet pr nå. Instituttet anbefaler at denne opprettholdes som det er nå.

Vennlig hilsen

Leiv Marsteintredet
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2023/377-ANNPO

Dato

19.04.2023

Ph.d.-utdanningsmelding 2022, Institutt for politikk og forvaltning

Det har vært en betydelig økning i antall ph.d.-kandidater ved Institutt for politikk og forvaltning den siste tiden. Ni (9) ph.d.-kandidater ble ansatt i løpet av året 2022, og ved utgangen av 2022 var 25 kandidater tatt opp til ph.d.-programmet ved instituttet. Seks kandidater leverte avhandling i 2022, og tre kandidater disputerte i løpet av året. I 2022 ble det videre gjennomført tre midtveisevalueringer og fem sluttlesningsseminarer. En kandidat søkte om overføring til et annet fakultet. Fire av dem som leverte avhandling i 2022 ble anmodet om å foreta mindre omarbeidinger, og fem av kandidatene på programmet er forsinket i løpet. Vi omtaler nærmere hvordan dette blir håndtert nedenfor. Med utgangspunkt i planlagte sluttlesningsseminarer før sommeren 2023, forventer instituttet at antallet disputaser i 2023 blir 3-5.

Oppfølging av forrige melding

I 2022 fokuserte instituttet på flere problemstillinger som ble tatt opp i forskerutdanningsmeldingen fra 2021. Instituttet fulgte de enkelte kandidatene enda tettere for å sikre fremgang, både gjennom jevnlig, felles ph.d.-seminar og individuell oppfølging fra faglig ph.d.-koordinator. En intern spørreundersøkelse ved instituttet fra 2021 viste at en del av ph.d.-kandidatene (både de som er ansatt på instituttet og de eksterne) ikke følte seg så godt integrert. Dette har ført til en mer bevisst oppfølging, gjennom tettere oppfølging av eksterne kandidater, bevisst arbeid for å sikre at alle kan bli med på ph.d.-seminarene som organiseres hvert semester, organisering av flere felles arrangementer om temaer som er viktig for alle (for eksempel om kappe-skriving, som var tema for et seminar som ble organisert i mai 2022 sammen med Institutt for sammenliknende politikk), og ulike felles arrangementer med postdoktorer og forskere om karriereutvikling, mestring, osv.

Instituttet utviklet videre en ny tilnærming til pliktarbeidet for ansatte i rekrutteringsstillinger i 2022, og instituttrådet vedtok i september 2022 «Retningslinjer for organisering av pliktarbeid for ansatte i rekrutteringsstillinger ved Institutt for politikk og forvaltning». Retningslinjene skal sikre forutsigbarhet, åpenhet, tillit og rettferdighet i fordeling av pliktarbeid. Retningslinjene har også søkelys på karriereutvikling gjennom at: (1) UPED kurs gir uttelling som pliktarbeid, (2) oppgaver knyttet til undervisning, dvs. utvikling av kurs, organisering, undervisning, vurdering, er tydelig identifisert for å sette ansatte i rekrutteringsstillinger i stand til å få variert undervisningserfaring, og (3) det er også mulig for stipendiater og postdoktorer som ikke har pliktarbeid knyttet til instituttet å få noe erfaring med undervisning og veiledning.

Gjennomføring og oppfølging av ph.d.-kandidatene

Gjennomføring på normert tid er høyt prioritert. I fakultetets oversikt over antall kandidater som oppfyller det såkalte seksårs målet for gjennomføring av ph.d.-graden (gjennomføring av disputas

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Institutt for politikk og forvaltning
Telefon 55582175
post.gov@uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
HF-bygget, Sydnesplassen
7
Bergen

Saksbehandler
Anna Kristina Polster
+47 21 20 32

innen seks år etter opptak), kommer det frem at for kandidatene ved Institutt for politikk og forvaltning er andelen som oppfyller dette målet for kull 2011-2016 (rapporteringsår 2017-2022) 50 %. Instituttet har mål om en høyere gjennomføringsrate enn dette. Samtidig er det viktig å påpeke at de ph.d.-kandidatene som begynte i 2018 eller senere har hatt en svært god progresjon og høy gjennomføring.

Instituttet arbeider, særlig via ph.d.-koordinator, bevisst med gjennomføring og oppfølging av ph.d.-kandidatene. Instituttet opplever å ha lyktes godt i å innlemme de mange nye ph.d.-kandidatene i fagmiljøet, både i forskergruppene ved instituttet og i ph.d.-programmet. En klar fordel når mange tas opp samtidig er at det er lettere å etablere og støtte en felles «kull-følelse». De går gjennom ph.d.-opplæring sammen og kan støtte hverandre i faglige spørsmål, men også i mer hverdagslige aspekter av arbeidet som ph.d.-student. Alle ph.d.-kandidatene innlemmes i minst en av forskergruppene ved instituttet, og får anledning til å presentere arbeid i tilknytning til forskergruppens seminarer. Faste, vitenskapelige ansatte deltar i utstrakt og økende grad på ph.d.-seminarene ved instituttet. Instituttet har også ansatt en administrativ ph.d.-/forskningskoordinator som bistår i kontakten med ph.d.-kandidatene. Denne støtten har stor betydning for kontakten med og gjennomføringen av aktivitetene for hele ph.d.-gruppen.

Det er etablert en god og tett kontakt med de fem kandidatene i programmet som er forsinket, og deres veiledere, via ph.d.-koordinator. Det er utviklet ulike tiltak tilpasset deres ulike individuelle utfordringer, for eksempel samtaler med kandidat og veileder for å gjøre det «mindre farlig» å komme til veiledning selv om en ikke har hatt så stor fremdrift, og tilpasning av sluttlesingen etter kandidatens behov. Det bør også nevnes at minst to av de som er forsinket planlegger å levere avhandlingen sin i løpet av 2023. Instituttet arbeider bevisst med å følge opp de andre tre for å få oppdatert informasjon om status og for å motivere dem til å gjennomføre ph.d.-gradene sine. Instituttet vurderer situasjonen jevnlig. De som har vært veldig lenge i programmet kontaktes og får beskjed om at de bør vise fremgang for å forbli registrert som ph.d.-kandidater på instituttet.

Instituttet ser tiltakene som er nevnt over som et viktig supplement til andre tiltak knyttet til instituttets systematiske kvalitetsarbeid i ph.d.-utdanningen, og arbeid knyttet til karriereutvikling for yngre forskere. Dette omfatter regelmessige ph.d.-seminarer, systematisk oppfølging av ph.d.-kandidatens framdriftsrapporter, organisering av midtveisevaluering og sluttlesing, og såkalte «Shut-Up-And-Write» -sesjoner (se mer under «Systematisk kvalitetsarbeid»).

Seks av ph.d.-kandidatene har sin arbeidsplass utenfor instituttet. Instituttet fortsetter oppfølgingen av denne gruppen med flere tiltak, som å oppfordre til deltakelse i ulike faglige sammenhenger og tettere oppfølging fra ph.d.-koordinator. Instituttet arbeider med å sikre at alle med arbeidsplass utenfor instituttet kan få tilbud om kontorplass ved instituttet i kortere perioder, for eksempel noen måneder i en viss fase av arbeidet. Her er det imidlertid noen begrensninger knyttet til en presset kontorsituasjon ved instituttet.

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

Ph.d.-kandidatene ved instituttet bidrar betydelig til nyskapende forskning på instituttet, både gjennom sine egne prosjekter, i de eksternfinansierte prosjektene de er tilknyttet, og gjennom samarbeid med andre forskere eller faste vitenskapelige ansatte. Forskergruppeorganiseringen ved instituttet bidrar til å knytte ph.d.-kandidatene tett til forskningsmiljø og enkeltprosjekter. Hovedprinsippet er at den enkelte ph.d.-kandidat er knyttet til minst en forskergruppe. Det er en god balanse mellom forskergruppene – med 4-6 ph.d.-kandidater i hver gruppe.

De aller fleste av de nytilsatte ph.d.-kandidatene er knyttet til eksternfinansierte forskningsprosjekter (ERC, NFR). Det er særlig viktig å sikre at disse tilegner seg god og relevant kompetanse som kan

nyttiggjøres i det prosjektet de er knyttet til (for eksempel spesifikk metodekompetanse). Uavhengig av koblingen til slike spesifikke prosjekter, verdsetter instituttet kompetanse i teori og metode høyt, både ved ansettelse og opptak. Instituttet har de siste årene fått tildelt en rekrutteringsstilling finansiert av fakultetet årlig, og disse lysnes som regel ut åpent. Når det gjelder slike åpne stipendiatstillinger, er instituttet opptatt av at det skal være godt samsvar med ph.d.-prosjektet til den enkelte og den eksisterende forskningen, faglige orienteringen og kompetansen på instituttet, spesielt når det gjelder veiledning. For å sikre at potensielle nye ph.d.-kandidater med egne prosjekter skal få god veiledning, har instituttet utarbeidet en detaljert oversikt over veiledningskompetanse og tilgjengelighet i den faste vitenskapelige staben.

Publisering i høyt rangerte og prestisjetunge tidsskrift er viktig, og instituttet støtter spesielt yngre forskere med dette, gjennom veiledning og felles arrangementer med søkelys på publisering. I tillegg er instituttet opptatt av at forskningen og bidraget til ansatte i rekrutterings- og forskerstillinger skal synliggjøres godt. De får for eksempel anledning til å presentere sin forskning på jevnlig fagfrokoster (organiseres 5-6 ganger i semesteret) og forskergruppeseminarer, og inviteres fast til å gi kommentarer til eksterne og internasjonale gjester som presenterer sin forskning på instituttets felles faglige seminar «General seminar in politics and government».

Ph.d.-kandidatene oppfordres til å delta på internasjonale konferanser og planlegge opphold eller datainnsamling ved andre institusjoner, både for å bygge eget faglig nettverk, men også for å utvide kontaktflaten til instituttet mot andre forskningsmiljø.

Systematisk kvalitetsarbeid

Som nevnt innledningsvis ble fire av seks kandidater som leverte i løpet av 2022 anmodet om å foreta mindre omarbeidinger. Kandidatene selv kan oppleve dette som vanskelig, og for instituttet og fakultetet, samt komiteen, fører dette til merarbeid. Instituttet er samtidig opptatt av at ph.d.-avhandlingene avlagt ved instituttet skal holde en høy akademisk kvalitet. I etterkant har alle de fire kandidatene omarbeidet sine avhandlinger, og alle har fått positiv innstilling fra komiteene. To av kandidatene har allerede disputert, og to disputaser til er planlagt våren 2023. Instituttet er likevel opptatt av å følge opp dette videre. Retningslinjene knyttet til muligheten for å be om mindre omarbeid er nylig omarbeidet, og instituttet er nysgjerrig på om dette kan ha bidratt til en endret forståelse og praksis, og at flere dermed får såkalt «gult lys» - eller om det skyldes tilfeldigheter. Ved andre institusjoner i andre land er det ofte en annen praksis knyttet til bedømming av ph.d.-avhandlinger, og kunnskapen om retningslinjene og regelverket ved UiB, særlig blant eksterne medlemmer i vurderingskomiteen, kan være mangelfull. Instituttets ph.d.-koordinator har i løpet av 2022 fulgt opp dette gjennom (a) sammenligning med andre institutter, (b) systematisk gjennomgang av komiteenes anbefalinger, (c) samtaler med komiteens ledere etter disputas, og (d) samtaler med kandidater og hovedveiledere. Datagrunnlaget er imidlertid foreløpig tynt, og det er for tidlig å kunne komme med noen konklusjoner. En videre diskusjon på fakultetsnivå om dette, om prosedyrer/praksis og hvordan disse kan formidles tydelig til komiteene er ønskelig, særlig for å unngå for store forskjeller i praktiseringen av retningslinjene mellom institutter og mellom komiteer.

Instituttet har systematisk gjennomført oppstartsamtaler, midtveisevalueringer og sluttlesning av nesten ferdige avhandlinger i 2022. Ved oppstartsamtalene møter kandidaten instituttleder, administrasjonssjef og ph.d.-koordinator sammen med veileder/veiledere. I møtene får kandidaten informasjon om instituttets ph.d.-program, organisering og oppfølging, instituttets forventninger til kandidaten, og organisering og forventninger til pliktarbeidet. Kandidaten informeres også om instituttets faglige og sosiale tiltak.

Når det gjelder oppfølging av framdriftsrapportene, fokuserer ph.d.-koordinator på sammenheng mellom veileders og kandidatens synspunkter og vurderinger, og følger opp dersom det er store forskjeller. I tillegg følger ph.d.-koordinator særlig opp de som har rapportert store forsinkelser. Det bør også nevnes at oppfølging av framdriftsrapportene også ses i sammenheng med andre tiltak, som ph.d.-seminarer, midtveisevalueringer og sluttlesinger.

I midtveisevalueringen deltar et eksternt medlem i vurderingskomiteen, sammen med veileder og instituttets ph.d.- koordinator. Det er gode erfaringer med denne satsingen. Med et eksternt blikk på arbeidet midtveis, får kandidaten så vel som veileder(e) innspill til det gjenstående arbeidet på en annen måte enn dersom komiteen er intern. Før møtet leverer kandidaten en rapport om arbeidet sitt, inkludert publiserte artikler og utkast til artikler dersom det er en artikkelbasert avhandling, eventuelt kapitler og kapittelutkast dersom det er en monografi. Ved sluttlesning brukes en intern komite med to av instituttets ansatte sammen med veileder (eller veiledere) og ph.d.-koordinator, og hele avhandlingen er i fokus. Det varierer hvor lang tid ferdigstilling etter sluttlesning tar, det avhenger først og fremst av hvor lang kommet (kappe-)utkastet er og hva kandidaten selv foretrekker.

Instituttet har fortsatt med semestervise ph.d.-seminarer, der alle kandidatene oppmuntres til å legge fram utkast til artikler eller kapitler. De nye kandidatene legger ofte fram prosjektskissen og kandidatene som er i sluttfasen legger gjerne fram utkast til kappe. Seminarene utgjør en arena for utveksling av erfaringer, der alle både legger fram og kommenterer andres arbeider. Generelle aspekter som karriereutvikling, publisering, kappeskriving osv. blir også diskutert.

I 2022 fortsatte instituttet med de såkalte «Shut up and write»-sesjonene. Dette er et skriveseminar, hvor deltakerne arbeider med egne tekster i stillhet i en halv dag, med felles kaffe først og matpakkelunsj etterpå. Dette tiltaket er åpent for andre, men det er i hovedsak ph.d.- kandidatene som benytter det, og det gjelder særlig kandidatene som har sin daglige arbeidsplass ved instituttet. Møtene arrangeres hver uke, og fremmøtet er svært godt.

Instituttleder gjennomfører årlige medarbeidersamtaler med vitenskapelige ansatte. I 2021 og 2022 ble ph.d.-kandidatene og yngre forskere/postdoktorer prioritert, og det ble gjennomført samtaler med nesten alle kandidatene som var ansatt før november 2022. Samtalene oppleves som svært nyttige møtepunkt for kandidaten og for instituttleder, der en drøfter gjennomføring av kursdel, progresjon og egen forskning, veiledning, pliktarbeid og undervisning der det er aktuelt, samt arbeidsmiljø, trivsel og nettverk ellers. Årlige oppfølgingssamtaler med eksterne ph.d.-kandidater er organisert i sammenheng med ph.d.-seminarene eller andre milepæler (midtveisevaluering eller sluttlesning).

Det er gode erfaringer med opplæringsdelen ved instituttet. Dette gjelder både informasjon til kandidater om kurs tilbud, på UiB eller eksterne, som sikrer at alle kandidater tar kurs som er mest relevant for dem. I tillegg er det veldig gode tilbakemeldinger fra kandidater etter gjennomførte kurs.

Instituttet organiserte ett ph.d.-kurs i 2022, «Effects of Lawfare: Courts and law as battlegrounds for social change», med Siri Gloppen som emneansvarlig. Dette kurset er en fast del av Bergen Exchanges. Mer enn 50 ph.d.-kandidater søkte opptak til kurset og 33 ble tatt opp. 25 leverte oppgave og fikk godkjent kurset som 10 ECTS, mens fire deltok uten oppgaven og fikk 3 ECTS. En av deltakere var fra UiB.

Instituttet tilbyr videre annethvert år ph.d.-kurset «Accounting for Time: Public Bureaucracies in a Changing Environment» der Professor Zuzana Murdoch er emneansvarlig og en rekke sentrale fagpersoner ved ulike institusjoner i andre land bidrar. Kurset var satt opp i 2021 og planlegges gjentatt i 2023. I tillegg jobber instituttet med å utvide sitt kurstilbud, spesielt i teori og avanserte metoder.

Veilederopplæring

Instituttet har gode erfaringer med de tre elementene i fakultets program for veiledningskompetanse. God planlegging av Veiledningsforum gjør at mange veiledere knyttet til instituttet har kunnet delta mer regelmessig. Det er også en betydelig fordel at UPED-kurs om veiledning nå er nødvendig for opprykk.

I tillegg organiserer instituttet veiledermøte to ganger i semesteret. Dette er en uformell arena for veilederopplæring og kvalitetsarbeid på instituttet. Erfaringer med veiledning, forslag til forbedring av ph.d.-aktiviteter på instituttet, planlegging av nye ph.d.-kurs, samarbeid mellom veiledere, er typiske temaer på agendaen.

Vennlig hilsen

Lise H. Rykkja
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Instituttene

Referanse

2023/377-HAGRN

Dato

24.01.2023

Instituttens ph.d.-utdanningsmelding 2022

Vi viser til vedlagt brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA), sak 22/18529, om ph.d.-utdanningsmeldingen for 2022.

Fakultetet vil selv hente ut kvantitative data og besvare mer overordnede punkter som skal omtales i meldingen. Vi ber om at punktene nedenfor omtales i instituttens meldinger:

Gjennomføring

68% av kandidatene ved fakultetet gjennomførte disputas innen seks år etter opptak i 2022. Tilsvarende tall fra 2021 og 2020 var henholdsvis 60% og 54%. Det såkalte *seksårs målet* er en nasjonal styringsparameter. Seksårs målet tar ikke høyde for kandidater med lange lov hjemlede permisjoner, eller ph.d.-løp med planlagt nettotid utover 3 år. Dette er likevel et mål som er likt for alle og som vi må forholde oss aktivt til.

For flere av fakultetene varierer andelen mye fra år til år på grunn av lavt antall kandidater. Tabellen under er hentet fra Tableau og viser forskjellene mellom fakultetene i rapporteringsårene 2020 og 2021:

Andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år

Inkluderer disputaser til og med 2022 HØST (pr. 16.01.2023 14:46)

Indikator-år	Start-år	Fakultet	DISPUTERT					
			Ja		Nei		Grand Total	
			Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall
2022	2016	Det humanistiske fakultet	50,00%	7,0	50,00%	7,0	100,00%	14,0
		Det juridiske fakultet	50,00%	4,0	50,00%	4,0	100,00%	8,0
		Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	79,52%	66,0	20,48%	17,0	100,00%	83,0
		Det medisinske fakultet	70,37%	76,0	29,63%	32,0	100,00%	108,0
		Det psykologiske fakultet	55,56%	15,0	44,44%	12,0	100,00%	27,0
		Det samfunnsvitenskapelige fakultet	68,18%	15,0	31,82%	7,0	100,00%	22,0
		Fakultet for kunst, musikk og design				100,00%	1,0	100,00%
	Total		69,58%	183,0	30,42%	80,0	100,00%	263,0
2021	2015	Det humanistiske fakultet	40,00%	4,0	60,00%	6,0	100,00%	10,0
		Det juridiske fakultet	80,00%	4,0	20,00%	1,0	100,00%	5,0
		Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	80,25%	65,0	19,75%	16,0	100,00%	81,0
		Det medisinske fakultet	66,30%	61,0	33,70%	31,0	100,00%	92,0
		Det psykologiske fakultet	86,67%	13,0	13,33%	2,0	100,00%	15,0
		Det samfunnsvitenskapelige fakultet	60,71%	17,0	39,29%	11,0	100,00%	28,0
	Total		71,00%	164,0	29,00%	67,0	100,00%	231,0

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

For en mer informativ oversikt fra et instituttperspektiv har fakultetet utarbeidet en oversikt over andelen kandidater som oppfyller seksårsålet fordelt på hvert institutt. For å unngå for lavt tallgrunnlag er oversikten basert på de seks foregående rapporteringsårene (2017-2022).

Andel og antall som oppfyller 6-års målet for kull 2011 til 2016, rapporteringsår 2017-2022

<i>Institutt</i>	<i>Andel</i>	<i>Antall kandidater</i>
Institutt for politikk og forvaltning	50 %	8
Institutt for geografi	63 %	22
Institutt for informasjon- og medievitenskap	58 %	14
Institutt for sammenliknende politikk	64 %	9
Institutt for sosialantropologi	58 %	15
Institutt for økonomi	100 %	17
Sosiologisk institutt	43 %	6
<i>Snitt for fakultetet</i>	<i>62 %</i>	<i>91</i>

Tabellen viser andelen kandidater, fra kullene med oppstart mellom 2011 og 2016, som har disputert innen seks år etter opptak. Antallet kandidater viser dermed hvor mange kandidater fra hvert institutt som oppfylte seksårsålet i perioden. Ved institutt for økonomi har samtlige 17 kandidater, som ble tatt opp i perioden 2011 til 2016, disputert innen seks år fra opptak. Instituttet utmerker seg tydelig i denne oversikten. Neste på listen er sammenliknende politikk og geografi, med hhv. 64% og 63% som oppfyller seksårsålet i perioden. Den laveste andelen har politikk og forvaltning og sosiologi, med hhv. 50% og 43%.

Et beslektet mål til seksårsålet er andelen aktive kandidater med finansiering. En gjennomgang av fremdriftsrapportene viser at 18% av de aktive kandidatene ikke lenger er finansiert i stillingen som stipendiat. Andelen forsinkede kandidater varierer mye på tvers av instituttene, der 33% er uten finansiering ved Sosiologisk institutt, mens samtlige kandidater ved Institutt for økonomi har aktiv finansiering.

- Kommenter situasjonen og beskriv hvordan instituttet jobber for god gjennomføring
- Hvilke tiltak ønsker instituttet å iverksette for å forbedre gjennomføringen? (Hvis resultatet er lavere enn ønskelig)
- Hvor høy prioritet mener instituttet arbeidet med gode tall på seksårsålet, og beslektet: gjennomføring på normert tid, bør ha?

Kandidatenes bidrag til forskningen ved instituttet

- Hvilke strategiske vurderinger gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater?
- Hvordan utfyller kandidatene allerede eksisterende forskningsfelt?
- Beskriv graden av nyskapende forskning kandidatene bidrar med

Systematisk kvalitetsarbeid

- Hvordan følger instituttet opp fremdriftsrapportene?
- Midtveisevaluering – hvordan fungerer denne ved instituttet?
- Hvilke erfaringer har instituttet med gjennomføring av medarbeidersamtaler (egne ansatte) og årlige oppfølgingssamtaler med eksterne ph.d.-kandidater?
- Opplæringsdelen – hvordan fungerer denne ved instituttet?

- Emneevalueringer – har instituttet gjennomført et ph.d.-kurs i 2022? Er det erfaringer med gjennomføringen instituttet vil melde inn?

Veilederopplæring

- Hvilke erfaringer har instituttet med de tre elementene i fakultetets program for veiledningskompetanse (UPED-kurs, e-læringskurs i Mitt UiB, Veiledningsforum)
- Har instituttet egne former for veilederopplæring og hva er erfaringen med disse?
- Har instituttet forslag til justeringer og forbedringer i fakultetets program for veiledningskompetanse?

Meldingene danner et viktig grunnlag for kvalitetssikringen av ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Vi ber om at meldingen er på maks 4 sider. Instituttene står fritt til å benytte anledningen til å kommentere andre forhold ved ph.d.-utdanningen dersom det er ønske om det.

Frist for innlevering settes til tirsdag **19. april 2023**. Meldingen vil bli behandlet i Programstyret for ph.d.-programmet i mai.

Vennlig hilsen

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Til fakultetene

Referanse

2022/18529-MARIEI

Dato

12.12.2022

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2022

Som en del av arbeidet med universitetets ph.d.-utdanningsmelding, ber vi om at det utarbeides meldinger for de syv fakultetsvise ph.d.-programmene. For lokal forankring av ph.d.-programmene meldinger bør disse bli behandlet av de respektive programstyrene.

Ph.d.-utdanningsmeldingene bør ikke være lengre enn fire sider. Vi ber om at punktene nedenfor omtales:

- Oppfølging av foregående års ph.d.-utdanningsmelding og eventuelle tiltak som har blitt gjennomført.
- Opptak, gjennomføring, disputaser, underkjenninger, mindre omarbeiding og frafall – beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne. Kommenter særlig dersom det forekommer endringer i noen av parameterne. Hvis gjennomføringen har vært svakere enn ønskelig, ber vi om at dette kommenteres.
- Kandidatenes bidrag til forskningen ved fakultetet. Forhold som kan omtales:
 - o Strategiske vurderinger som gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater
 - o Hvordan kandidatene utfyller allerede eksisterende forskningsfelt
 - o Graden av nyskapende forskning
- Fakultetenes systematiske kvalitetsarbeid. Forhold som kan omtales:
 - o Oppfølging av fremdriftsrapporter
 - o Midtveisevaluering
 - o Gjennomføring av medarbeider- eller oppfølgingsamtaler
 - o Opplæringsdelen:
 - Evaluering av rammene og emneporteføljen
 - Emneevalueringer
 - o Programevaluering:
 - Hvis det har blitt gjennomført en evaluering av ph.d.-programmet, omtal evalueringen og hva denne viste, inkludert en omtale av plan for oppfølging og eventuelle tiltak som er satt i gang.
 - Hvis ikke det har blitt gjennomført en evaluering, foreligger det en plan for når fakultetet skal gjennomføre en programevaluering?

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Forsknings- og innovasjonsavdelingen
Telefon +4755584980
post@uib.no

Postadresse
University of Bergen,
Postbox 7800
NO-5020 BERGEN

Besøksadresse
Jekteviksbakken 31
Bergen

Saksbehandler
Marie Eide
55584963

- Veilederopplæring på fakultetet. Forhold som kan omtales:
 - Hvilke tilbud har fakultetet til veilederopplæring ut over program for universitetspedagogikk, og foreligger det planer om videreutvikling av et slikt tilbud?
 - Hvilke erfaringer har fakultetet med et eventuelt tilbud om veilederopplæring?

Meldingene danner et viktig grunnlag for kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved UiB.

Frist for innlevering settes til **5. mai 2023**. Ph.d.-utdanningsmeldingen vil bli behandlet i UiB sitt forskningsutvalg før endelig behandling i universitetsstyre.

Vennlig hilsen

Benedicte Løseth
avdelingsdirektør

Marie Eide
seniorrådgiver

Kopi
Universitetsdirektørens kontor